

СХВАЛЕНО

Вченою радою КНЗ КОР
«Київський обласний інститут
післядипломної освіти
педагогічних кадрів»
(протокол від 09 березня 2026 р. №3)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор КНЗ КОР «Київський
обласний інститут післядипломної
освіти педагогічних кадрів»

Віра РОГОВА

Наказ від «09» березня 2026 р. №65

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
«НАДАННЯ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ДІТЯМ У НЕВІДКЛАДНИХ
СТАНАХ: ПІДГОТОВКА ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗДО»
для керівників і педагогічних працівників закладів дошкільної освіти**

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Освітня програма розроблена, на основі Закону України «Про дошкільну освіту» від 06.06.2024 № 3788 та у відповідності до професійних стандартів «Вихователь закладу дошкільної освіти», затвердженого наказом Міністерства розвитку економіки України від 19 жовтня 2021 року № 755-21. Про затвердження професійного стандарту «Керівник (директор) закладу дошкільної освіти»: Наказ Міністерства економіки України від 28 вересня 2021 р. № 620-21.

Освітня програма враховує основні положення Законів України «Про освіту»; «Про дошкільну освіту»; Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року № 800; а також інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність педагогічних працівників закладів дошкільної освіти.

Програма розроблена з урахуванням стратегії розвитку освіти в Україні, сучасних наукових підходів до безпеки життєдіяльності дітей, новітніх методик формування компетентностей у сфері домедичної допомоги, а також кращих вітчизняних і міжнародних практик у підготовці педагогів до дій у невідкладних ситуаціях.

Мета освітньої програми:

Ознайомлення керівників і педагогічних працівників закладів дошкільної освіти із сучасними підходами до формування безпечного освітнього середовища та розвитку компетентностей педагогів у сфері домедичної допомоги дітям дошкільного віку.

Програма спрямована на:

- Формування професійної компетентності керівників і педагогічних працівників закладів дошкільної освіти у сфері надання домедичної допомоги дітям у невідкладних станах.
- Підвищення рівня готовності педагогів до дій у надзвичайних та екстрених ситуаціях, що можуть виникнути в освітньому процесі.
- Удосконалення практичних навичок з надання допомоги при травмах, кровотечах, опіках, утопленні, втраті свідомості, зупинці дихання тощо.
- Формування культури безпеки життєдіяльності в закладі дошкільної освіти, відповідального ставлення до збереження життя та здоров'я дітей.
- Впровадження сучасних методик навчання домедичній допомозі з використанням інтерактивних технологій, тренінгових форм роботи та практичних симуляцій.
- Підвищення рівня психологічної готовності педагогів до дій у стресових і кризових ситуаціях, що потребують швидких і зважених рішень.
- Формування навичок командної взаємодії працівників ЗДО у наданні допомоги до прибуття медичних працівників або рятувальних служб.

Основні завдання програми:

- Ознайомити педагогічних працівників із нормативно-правовими засадами надання домедичної допомоги в закладах освіти відповідно до чинного законодавства України.
- Сформувати знання про основні види невідкладних станів у дітей дошкільного віку та алгоритми дій у кожному з них.
- Навчити педагогів оцінювати стан постраждалої дитини та визначати пріоритети допомоги до прибуття медичного персоналу
- Розвинути практичні навички надання домедичної допомоги, зокрема застосування засобів з аптечки, виконання базових реанімаційних заходів, зупинки кровотечі, фіксації кінцівок тощо.
- Вдосконалити уміння організовувати безпечне освітнє середовище, запобігати нещасним випадкам і травматизму серед дітей.
- Сприяти формуванню у педагогів відповідального ставлення до безпеки життєдіяльності вихованців і готовності діяти в екстрених ситуаціях.
- Підвищити психолого-педагогічну компетентність працівників щодо надання емоційної підтримки дитині в кризовій ситуації.

- Розвинути здатність до самоосвіти, самоконтролю і рефлексії у питаннях безпеки та домедичної допомоги.

Загальні очікувані результати охоплюють:

Знання й розуміння:

- сучасних тенденцій розвитку освіти в Україні, зокрема в контексті створення безпечного освітнього середовища в закладах дошкільної освіти;
- нормативно-правових актів України, що регламентують питання охорони життя і здоров'я дітей, організацію безпеки та надання домедичної допомоги (Закон України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», Порядок підвищення кваліфікації педагогічних працівників, накази МОН і МОЗ України);
- основних принципів домедичної допомоги дітям дошкільного віку та механізмів взаємодії з екстреними службами;
- фізіологічних і психологічних особливостей дітей дошкільного віку, що визначають специфіку дій у невідкладних ситуаціях;
- алгоритмів дій при найпоширеніших невідкладних станах — втраті свідомості, кровотечах, опіках, утопленні, удушенні, судомах, алергічних реакціях тощо;
- основ психологічної підтримки дитини у стресових ситуаціях; етичних та правових аспектів надання домедичної допомоги у закладах дошкільної освіти.

Уміння:

- оцінювати стан постраждалої дитини, визначати ступінь небезпеки та обирати відповідний алгоритм дій;
- надавати домедичну допомогу до прибуття медичного працівника або бригади екстреної медичної допомоги;
- застосовувати на практиці базові реанімаційні заходи (СЛР), проводити зупинку кровотечі, фіксацію травмованих кінцівок, забезпечення прохідності дихальних шляхів;
- використовувати аптечку домедичної допомоги, підручні засоби та спеціальні матеріали;
- організовувати безпечне середовище у групі, на ігровому майданчику, під час прогулянок та евакуації;
- планувати та координувати дії персоналу ЗДО у разі виникнення надзвичайних ситуацій;
- використовувати інтерактивні методи навчання дітей основам безпечної поведінки;
- взаємодіяти з батьками, колегами, службами безпеки у процесі запобігання нещасним випадкам і надзвичайним ситуаціям;
- здійснювати самоаналіз і самоконтроль під час реагування на критичні ситуації;
- надавати психологічну підтримку дитині, а також колегам і батькам у кризових обставинах.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- усвідомлення цінності людського життя та здоров'я, відповідальності педагога за безпеку дитини;
- готовність діяти швидко, впевнено та в межах професійної компетентності;
- орієнтація на дитиноцентризм, гуманізм, та повагу до особистості дитини в умовах стресу чи небезпеки;
- відкритість до постійного професійного розвитку, самовдосконалення у сфері безпеки життєдіяльності;
- партнерська взаємодія з батьками, колегами, медичними працівниками та службами реагування у питаннях забезпечення безпеки;
- стресостійкість, психологічна врівноваженість, емпатія, готовність підтримати дитину в кризовій ситуації;
- дотримання професійної етики та правових норм у сфері домедичної допомоги в закладах дошкільної освіти .

Укладачі програми	<p>Камінський О.І., методист навчально-методичного кабінету «Центр національно-патріотичного виховання» Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів»;</p> <p>Качуровський В.С., методист навчально-методичного кабінету «Центр національно-патріотичного виховання» Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів»;</p> <p>Коценко О.Л., методист відділу раннього розвитку, дошкільної та початкової освіти Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів»</p>		
Найменування програми	Освітня програма підвищення кваліфікації «Надання домедичної допомоги дітям у невідкладних станах: підготовка педагогічних працівників ЗДО» для керівників і педагогічних працівників закладів дошкільної освіти		
Мета програми	Формування у керівників і педагогічних працівників закладів дошкільної освіти професійної компетентності з надання домедичної допомоги дітям у невідкладних станах та створення безпечного освітнього середовища відповідно до вимог Базового компонента дошкільної освіти		
Напрямок програми	Нормативно-правові засади надання домедичної допомоги та забезпечення безпечного освітнього середовища в закладах дошкільної освіти. Теоретичні основи домедичної допомоги дітям дошкільного віку у разі невідкладних станів. Практична підготовка педагогічних працівників до дій у надзвичайних ситуаціях і відпрацювання алгоритмів надання домедичної допомоги. Психолого-педагогічні аспекти реагування на екстрені ситуації та формування культури безпеки серед працівників і вихованців закладу		
Цільова аудиторія за спеціальністю або за посадою педагогічного працівника	Керівники і педагогічні працівники закладів дошкільної освіти		
Зміст програми	<i>№ з/п</i>	<i>Тема заняття</i>	<i>год.</i>
	Модуль І.		4
	1.1.	Організація безпечного освітнього середовища у ЗДО в умовах сучасних викликів.	2
	1.2.	Домедична допомога дітям у невідкладних станах: основні принципи та алгоритми дій працівників ЗДО.	2
	Модуль ІІ.		6
	2.1.	Невідкладні стани у дітей: причини виникнення, ознаки розпізнавання та послідовність дій педагогічного працівника.	2
	2.2.	Алгоритм надання домедичної допомоги при втраті свідомості, зупинці дихання та кровообігу (базова підтримка життя. Відмінності між дитячим і дорослим BLS)	2

	2.3.	Домедична допомога при травмах, кровотечах, опіках, укусах та потраплянні сторонніх тіл у дихальні шляхи.	2
	Модуль III.		2
	3.1.	Тематична дискусія «Домедична допомога дітям у невідкладних станах: виклики, професійна відповідальність і практичний досвід педагогічного працівника ЗДО»	2
Обсяг програми	0,5 кредиту ЄКТС / 15 год (12 годин – аудиторні, 3 години – керована самостійна робота)		
Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться	Загальні компетентності: ЗК.01, ЗК.02, ЗК.03, ЗК.04, ЗК.05. Професійні компетентності: А1 Мовно-комунікативна (А1.1, А1.4.К1); А2 Предметно-методична (А2.1, А2.2, А2.3, А2.4, А2.5, А2.6, А2.7) ; Б1 Психологічна (Б1.1, Б.1.3); Б2 Емоційно-етична (Б2.1); Б3 Компетентність педагогічного партнерства (Б3.1); В2 Здоров'язбережувальна (В2.1); Г1 Прогностична (Г1.1); Г2 Організаційна (Г2.1); Д1 Здатність до навчання впродовж життя (Д1.1)		
Форма підвищення кваліфікації	Очна, дистанційна, очно-заочна, пролонгована		
Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації	Свідоцтво про підвищення кваліфікації		
Забезпечення розміщення освітньої програми на сайті	сайт: https://www.kristti.com.ua/		

Модуль I.

1.1. Організація безпечного освітнього середовища у ЗДО в умовах сучасних викликів

Розкриваються причини необхідності підготовки педагогів до надання домедичної допомоги дітям у закладах дошкільної освіти. Аналізуються сучасні виклики, які суттєво впливають на рівень безпеки дітей у закладі дошкільної освіти, зокрема: ризики дитячого травматизму під час ігрової діяльності, пересування та перебування на території закладу; випадки раптових невідкладних станів, пов'язаних із фізіологічними чи медичними особливостями дітей дошкільного віку; кризові та надзвичайні ситуації, включно з воєнними загрозами, техногенними аваріями та іншими подіями, що потребують швидкої та правильної реакції персоналу.

Розглядаються аспекти професійної відповідальності педагогічного працівника за збереження життя та здоров'я дитини та значення компетентності у сфері домедичної допомоги.

Створення безпечного освітнього середовища розглядається як комплексний процес, що охоплює профілактику травматизму, організацію простору, готовність до реагування на надзвичайні події та забезпечення психологічної підтримки дітей.

1.2. Домедична допомога дітям у невідкладних станах: основні принципи та алгоритми дій працівників ЗДО

Визначаються ключові функції педагогічних працівників щодо забезпечення безпечного середовища для дітей. Пояснюється послідовність дій вихователя при різних невідкладних станах: втраті свідомості, зупинці дихання, травмах та кровотечах. Наводяться нормативно-правові засади організації безпеки та алгоритми надання домедичної допомоги, що регулюють діяльність педагогічних працівників і відповідають чинному законодавству України.

Модуль II. Практичні аспекти надання домедичної допомоги дітям у закладі дошкільної освіти

2.1. Невідкладні стани у дітей: причини виникнення, ознаки розпізнавання та послідовність дій педагогічного працівника

Аналізуються найбільш поширені невідкладні стани у дітей дошкільного віку: алергічні реакції, епілептичні напади, втрати свідомості, травми. Розглядаються способи швидкого розпізнавання стану дитини та чітка послідовність дій вихователя для збереження життя та здоров'я.

2.2. Алгоритм надання домедичної допомоги при втраті свідомості, зупинці дихання та кровообігу (базова підтримка життя. Відмінності між дитячим і дорослим BLS)

Розглядаються базові принципи підтримки життєдіяльності дітей, особливості проведення серцево-легеневої реанімації у дітей порівняно з дорослими. Пояснюється правильна техніка перевірки свідомості, дихання та пульсу, порядок виклику медичної допомоги, дії при зупинці дихання та кровообігу.

2.3. Домедична допомога при травмах, кровотечах, опіках, укусах та потраплянні сторонніх тіл у дихальні шляхи

Представляються методи першої допомоги при травмах різного характеру, способи зупинки кровотечі, обробка опіків, дії при укусах тварин та при попаданні сторонніх предметів у дихальні шляхи. Наводяться практичні поради щодо організації безпечного простору та профілактики травматизму.

Модуль III. Практичні кейси та алгоритми дій у разі невідкладних станів у дітей дошкільного віку

3.1. Тематична дискусія «Домедична допомога дітям у невідкладних станах: виклики, професійна відповідальність і практичний досвід педагогічного працівника ЗДО»

Обговорюються реальні приклади невідкладних ситуацій у закладах дошкільної освіти. Проводиться аналіз правильності дій педагогів, обмін досвідом, обговорення можливих помилок та способів їх уникнення.

Питання для самостійного опрацювання

1. Основні нормативно-правові акти України щодо забезпечення безпеки життєдіяльності дітей у закладах дошкільної освіти.
2. Роль педагогічного працівника ЗДО у запобіганні нещасним випадкам та наданні домедичної допомоги.
3. Основні алгоритми надання домедичної допомоги при невідкладних станах у дітей дошкільного віку.
4. Відмінності надання базової підтримки життя (BLS) у дітей та дорослих.
5. Надання допомоги при травмах, кровотечах, опіках, укусах, сторонніх тілах у дихальних шляхах.
6. Організація безпечного освітнього середовища та профілактика надзвичайних ситуацій у групі та на майданчику.

7. Психологічні аспекти взаємодії з дитиною під час стресових та кризових ситуацій.
8. Планування та координація дій персоналу ЗДО у разі надзвичайної ситуації.
9. Використання тренажерів, методичних матеріалів та відеоінструкцій для відпрацювання практичних навичок домедичної допомоги.
10. Тематична дискусія: аналіз практичних кейсів та обмін досвідом щодо надання домедичної допомоги в закладі дошкільної освіти.

Рекомендовані джерела

1. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
2. Про дошкільну освіту: Закон України від 06.06.2024 № 3788-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3788-20>
3. **Оновлений Санітарний регламент для закладів дошкільної освіти** МОЗ України наказом від 21.10.2025 № 1604 Гусак В. М.
4. Домедична допомога дітям: теорія та практика. – Київ: Педагогічна думка, 2022. – 256 с.
5. Коваль О. В., Петренко Л. І. Безпека життєдіяльності дітей у закладах дошкільної освіти: методичні рекомендації. – Харків: Ранок, 2021. – 240 с.
6. Левченко М. Д. Надання першої медичної допомоги дітям: навчальний посібник. – Тернопіль: Мандрівець, 2023. – 208 с.
7. Пилипчук Н. І. Організація безпечного середовища в ЗДО: практичні поради для педагогів. – Львів: Світ, 2020. – 192 с.
8. Андрущенко Т. В. Методичні матеріали з домедичної допомоги та профілактики нещасних випадків у дітей. – Дніпро: Ліра, 2024. – 176 с.
9. Кузьменко В. О. Педагогіка безпеки: інтеграція знань і навичок домедичної допомоги у дошкільну освіту. – Київ: Академія, 2022. – 224 с.
10. Мазур О. В. Психологічні аспекти надання допомоги дітям у критичних ситуаціях. – Одеса: Фенікс, 2023. – 200 с.
11. Шевчук С. В. Практичні кейси та сценарії надання домедичної допомоги у ЗДО: методичні рекомендації. – Чернівці: Букрек, 2021. – 160 с.
12. Головатенко А. І. Аптечки та медичне обладнання в закладах дошкільної освіти: організація та використання. – Харків: Глобус, 2024. – 210 с.
13. Вороненко Т. І. Профілактика травматизму та невідкладні стани у дітей: практичний посібник для педагогів. – Вінниця: Нова Книга, 2023. – 180 с.
14. Зайцева І. П. Віртуальні тренажери та онлайн-інструкції для навчання домедичній допомозі. – Ужгород: Карпати, 2022. – 190 с.
15. Кузьменко Н. І. Психолого-педагогічний супровід надання домедичної допомоги дітям: навчальний посібник. – Дніпро: Ліра, 2024. – 190 с.